PĚSTEBNÍ TECHNOLOGIE JAHODNÍKU

POŽADAVKY NA PROSTŘEDÍ

Jahodník je možné označit za značně plastickou kulturu vůči klimatickým i půdním podmínkám. Průměrné roční teploty pro optimální růst a vývoj se pohybují v rozmezí od 6 do 10°C je možné jej pěstovat od nížinných poloh až po nadmořskou výšku 500-600 m. Půdy jsou vhodné záhřevné a humózní, hlinitopísčité až středně hlinité, hnědozemě, černozemně nebo spraše. Těžké, jílovité a přemokřené půdy jsou nevhodné. Půdní reakce může být až slabě kyselá. Jahodník lze pěstovat i ve členitém terénu, vhodné jsou jihozápadní svahy, západní svahy a roviny, kde jsou vynikající světelné a tepelné podmínky. Horší pěstitelské podmínky mohou být na jižních svazích, kde je nutná doplňková závlaha a v mrazových kotlinách. Optimální roční průměrný úhrn srážek je 600-700mm. Největší nároky na vláhu má jahodník v období kvetení, násadě plodů a po sklizni, v tuto dobu bývá velmi účelná doplňková závlaha v sušších podmínkách. Závlahové dávky se omezují v době zrání plodů z důvodů šíření plísní. Z botanického hlediska se jedná o polokeř.

OPYLOVACÍ POMĚRY

Pěstované odrůdy jahodníku jsou oboupohlavní a samosprašné. Odrůdy nepotřebují speciální opylovače, navzájem je jejich schopnost opylení plně dostačující. Včely a čmeláci přispívají k dokonalému opylení květů i za špatných klimatických podmínek. Čím více je na souplodí vytvořených zrníček (semen) je plod pravidelnější. Mezi velmi pylodárné odrůdy lze zařadit Dagmar, Karmen a Zefír. Ve starším sortimentu odrůd jahodníku se vyskytovaly i odrůdy cizosprašné a dvoudomé, ty jsou dnes vyřazeny.

dvouřádkový systém pěstování ve folníku s mulčovanou slámou - Slovinsko

mulčování černou fólií a slámou

mulčování černou fólií

systém dvojřádků - Slovensko

hydroponické pěstování jahod stolovým způsobem - USA

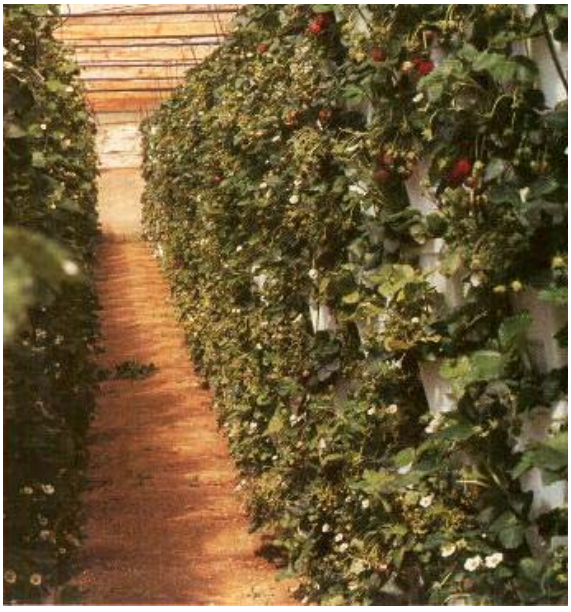

skleníková hydroponická stěna (pěstování v perlitu) - USA

detail stolového pěstování

PĚSTITELSKÝ SYSTÉM

Pro větší jahodníkové plantáže nejsou vhodné odrůdy se středním výnosovým potenciálem, menšími plody, podprůměrnou chutí a ve své skupině sklizňové zralosti jsou nahraditelné, jinou odrůdou s vyšší užitnou hodnotou. Z těchto důvodů nejsou pro velkovýrobní pěstování vhodné odrůdy jako např. Gorella, Vanda a Adriana. Z hlediska uplatnění mechanizované sklizně se zakládají jednořádkové kultury ve sponu cca 0,9 x 0,3-0,4 m na větší ploše, aby bylo využito mechanizačních prostředků a docílena rentabilita kultury. Volba odrůd je závislá na účelu pěstování. V současnosti je velmi rozšířené používání frigosadby pro zakládání výsadeb.

Nejvyšší a nejrannější sklizně jsou vždy z mladých rostlin.
Výsadbový materiál se používá dvojí. A to buď sazenice nechlazené, které představují klasický způsob, kdy se jedná o olistěné mladé rostliny, získané ze šlahounů. Nebo tzv. chlazené sazenice (frigosadba), kdy se jedná o rostlinu s vegetačním základem a vyvinutými kořeny, bez olistění.

Výsadba frigosadby je možná už v dubnu, rostliny ještě týž rok zaplodí. Při pěstování jahodníku z klasické sadby je nevhodnější období přípravy a výsadby sazenic od poloviny srpna do poloviny září.

Délka životnosti jahodníkových plantáží může být krátkodobá nebo dlouhodobá, při krátkodobé kultuře se jedná o 1-2 roky, při dlouhodobém pěstování je trvání kultury od 3 do více let.

Při krátkodobém pěstování se musí zabezpečit ty nejkvalitnější podmínky a hustá výsadba rostlin (100-200 tis.ks./ha). Výsadbovým materiálem je v tomto případě kvalitní frigosadba, termín výsadby co nejdříve na jaře. Po 2 měsících po výsadbě už přichází sklizeň. Víceleté výsadby se mohou zakládat i z klasické sadby. Ve třetím a dalších letech klesá výnos i kvalita plodů, proto i v tomto případě je délka trvání plantáže (z klasické sadby) rovněž nejčastěji dvouletá. Starší výsadby jahodníku se velmi zahušťují. Vhodným termínem pro výsadbu klasické sadby je první týden v srpnu, při použití silných a kvalitně vyvinutých sazenic a dostatečné závlahy, je možné v dalším roce očekávat významnou sklizeň. Při pozdějším termínu výsadby se úměrně snižuje výnos v následujícím roce. Výsadba v tomto termínu musí být řádně zavlažována, případně chráněna pře nadměrným slunečním zářením (např. netkaná textilie).
Při organizaci plantáže je vhodné vysazovat bloky odrůd tak, aby sklizeň postupně navazovala. Doporučuje se orientace řad sever-jih.

ORGANIZACE VÝSADBY

Vzdálenost mezi rostlinami v řádcích a mezi řádky vychází z podmínek pěstebního prostředí, pěstitelského sytému, druhu používané mechanizace a vlastnostmi pěstovaných odrůd. Pro intenzivní pěstování se volí jedno nebo dvouřádkové rozmístění sazenic.

U jednořádkového sytému se meziřadí udržuje v bezplevelném stavu pomocí mechanické kultivace nebo používáním herbicidů. Doporučovaným sponem, v závislosti na mechanizaci, je vzdálenost mezi řádky 0,8-1m a rostlin v řádcích 0,3-0,4m.

Při jednoletém pěstování z frigosadby se volí spony hustější.

U dvou a víceřádkového rozmístění je využíváno agrofólie a vyvýšených záhonů. Nejčastěji jsou využívány tmavé, mulčovací fólie. Fólie se aplikuje na povrch půdy při přípravě vyvýšených záhonů mechanizovaným způsobem. Výsadba rostlin je doporučována za dva až tři týdny od položení fólie. Vzdálenost mezi dvěma řádky může být od 40 do 70 cm a mezi rostlinami v řádku 30-40 cm. Vyvýšené záhony urychlují zrání o 4-6 dní. V našich klimatických podmínkách je nejběžnější výška vyvýšených záhonů 20-30 cm. Pěstování rostlin na fóliovém podkladu je velmi efektivní z hlediska zamezení růstu plevelů, udržování dostatečné a rovnoměrné vlhkosti půdy, urychlování vývoje rostlin a dozrávání plodů, výhodu je také větší čistota plodů, které nejsou znečištěné od půdy.

CHLAZENÁ SADBA – FRIGOSADBA

Vhodnými půdními podmínkami pro pěstování materiálu na frigosadbu jsou lehké, písčité půdy, kde rostliny vytvoří dlouhé, husté kořeny. Rostliny se sklízejí v co možná nejpozdějším termínu (po vstupu do romance) a ošetří se tak, že se odstraní vše až na terminální pupen a bezlisté rostliny se dezinfikují. Skladovací teplota pro frigosadbu je od 0°C do -2°C. Po dodání je vhodné sadbu co nejdříve zasadit, v případě nutnosti je možní ji nechat 2 dny pozvolna povolit. Tento způsob pěstování je označován jako příprava připravovaných sazenic pro chlazení.

Jiným způsobem přípravy frigosadby jsou sazenice získané ze šlahounů. Zakořenělé rostliny se tímto způsobem připravují přímo v množárenském porostu, bez přesazování. Na podzim se rostliny vyorají a vytřídí podle tloušťky kořenového krčku do jednotlivých tříd.

Výhodou později sklízených sazenic (z obou předešlých způsobů) je také zkrácení potřebné doby na jejich skladování v chladírně.

Třetím způsobem přípravy výchozího materiálu pro frigosadbu jsou sazenice hrnkované. V období od poloviny července do začátku srpna se odřezávají dceřiné rostliny ze šlahounů matečných rostlin, které se pěstují na pytlích se substrátem. Nezakořenělé rostliny se vysazují do sadbovačů, kde do září až října zakoření a sklízejí se.Tento způsob je nejrozšířenější v Holandsku a Belgii. U hrnkované sadby je možné i dlouhodobější skladování v chladírně.

V současné době je používání frigosadby velmi rozšířené. Tento způsob přípravy jahodníkové sadby vyhovuje všem odrůdám pěstovaným v mírném klimatickém pásmu. Dobře vyvinuté a silné sazenice z frigosadby mohou dát významnou sklizeň ještě v roce výsadby. Doba uskladnění rostlin v chladírně je nejčastěji do 6 měsíců.

SKLIZEŇ

Termín sklizně jahod je ovlivněn vlastnostmi jednotlivých odrůd. Sklízejí se plody, které jsou typicky vybarvené, ale ještě v pevné konzistenci, ve sklizňové zralosti (2-3 dny před plnou zralostí). Sběr se doporučuje provádět v časných ranních hodinách, kdy plody nemají vysokou teplotu a nejsou měkké. Sklizeň se provádí každý druhý až třetí den, v závislosti na průběhu počasí.

Remontantní velkoplodé odrůdy mají sklizeň rozloženou ve dvou obdobích, první nastává v červnu a druhé od konce července do září až do zámrazu.

U jednou plodících odrůd se používá sklizeň ruční, mechanizovaná nebo kombinovaná (část ručně a část strojově). Ruční sklizeň je náročná na počet pracovních sil a organizaci. Mechanizovaně se sklízejí plody pro průmyslové zpracování. Využívají se jahodové kombajny. V současnosti nejsou vhodné odrůdy se stejnou dobou zralosti pro jednorázovou mechanizovanou sklizeň. Při kombinované sklizni se z počátku provedou 1-2 ruční sběry a poté se na zbytek plodů nasadí kombajn.

Různé způsoby balení a transportu jahod

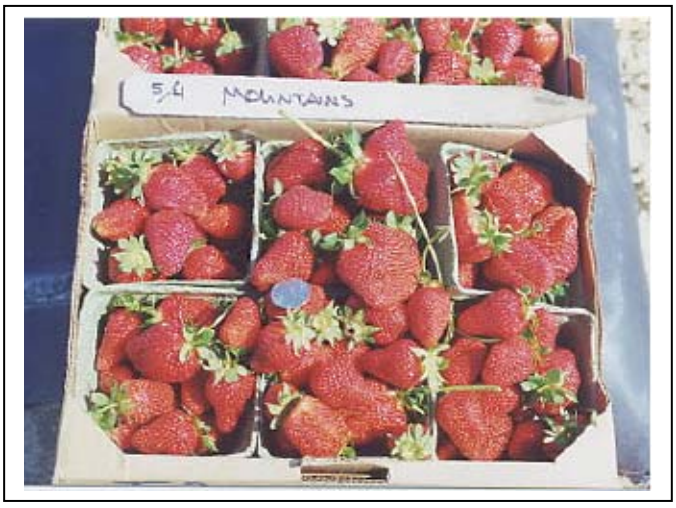

FAKULTETA ZA KMETIJSTVO
SADJE
S POHORSKEGA DVORA
FAKULTETA ZA KMETIJSTVO
SADJE
S POHORSKEGA DVORA
FAKULTETA ZA KMETIJSTVO
SADJE
S POHORSKEGA DVORA
FAKULTETA ZA KMETIJSTVO
SADJE
S POHORSKEGA DVORA